

no serà axí, car auràs-ne altra qui serà piçor cent vegades», id., § 60, f^o 471r, també en els tres mss. (comprovo jo A, I). «Anat-vos-ne prest de ascí: si no, poder que-us costarà» a les *Albades d'Urgell*, copiades darrer terç S. xvi, en el *Canç. de Fz. de Íxar* (NCl. LXXXVIII, 73.18); «--- algú de vosaltres - em serà traydor -. / Ya respon San Pere: - No-n seré pas yo / --- / Ja respon lo Judas - Podé 'n seré yo? ---», cançó amb moltes versions de tot el Princ., que no sé si coincideixen en aquest mot amb la versió preferida per Mi-¹⁰ làF (*Romillo*, 13.12).

Avui és forma molt estesa per tot el Princ.: oïda centenars de vegades a Bna. [1910 ---], on es considera popularisme molt vulgar, i on l'he oït pron. sempre *puđé* (mai *puđé*, que *AlcM* ens atribueix sense cap fonament), però igualment en el Maresme i més o menys a totes les comarques, sense excloure'n Nogueira, Urgell etc.: «---I això on és? ---*puđé* prop del cementerí, o ---» Cubells, 1964; «---és lluny? ---*puđé* hi ha dues o tres hores ---», Alinyà 1957. Així fins i tot en una carta juvenil de Verdguer («*puđé* no s'hi pensaren prou ---» 1867, Casac., *Epist.* I, 57). Que aquell antic *poder* és formalment idèntic a l'infinitiu del verb, no hi pot haver dubte, per més que la influència dels sinònims *potser* i *pot-se-fer* canvià, naturalment, el timbre de la vocal, fent-ne una *é* tancada.

Podria ser simplement una adverbialització de la forma impersonal, inf., tal com els rossellonesos usen *tornar* per 'novament, de nou' («tot s'ha lligat contra la terra, / qu'un diluvi, *tornar*, vol destruir lo món», Saisset, *Catal. d. R.*, 175). Fora que es tractés d'una a manera de metàtesi sintàctica, com suggeria Mussafia (*Set Savis*, p. 223): «així-us en podrà pendre» > «així-us en *pendrà poder*», citant el vulgarisme del Sud d'Alemanya «ich trage ihm helfen» < «ich helfe ihm tragen»; i hi ha algun fet paral·lel en francès antic (Bartsch, *S. Agnes*, p. 68) i en castellà medieval: «si en algo menguamos de lo que prometemos, / es vergüena e mengua, si complir lo podemos» versió del poeta, assegurada per la rima i respectada pel ms. Lleonès S, però alterada en «si poder lo compliermos» pel ms. més antic, G, de Castella, en l'Arx. de Hita (818d).

¹ En fraseologia tradicional: «Quan a un amic li agafa una tos forta --- li diem ---: Sant Blai de Bot, que 'l de Tortosa *no hi pot*» (text en VEDAT).

² Molt usual a tota l'E. Mj.: «persones que han *puixança* de crear», StVicentF (*Serm.* I, 231.13; i una altra cita en el vocab. de Schib).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:
poder subst., *en poder de*, *un poder*, *fer un poder*, *poder-hi*, *apoderar* (cf. infra), *poderejar*, *poderós*, *tot-poderós*, *trastot-poderós*, *apoderar*, *apoderat*, *apoderament*, *repoder*, *despoderat*, *desapoderament*, *despoderament*, *espodrement*, *asputrement*, *espoderament*, *esquadraments*, *potent*, *potència*, *potença*, *les potències*, *potencial*, *potencialitat*, *potenciar*, *potençar*, *potenciòmetre*, *potenat*, *potentilla*, *potentola*, *omnipotent*, *impotent*, *impotència*, *prepotent*, *prepotència*, *repotent*, *repotència*, *puixant*, *puixança*, *poixença*, *potestat*,

podstat, *postat*, *apostats*, *potestatiu*, *postadiu*, *podes-tadiu*, *podestar*, *possible*, *possibil*, *possibol*, *possibilitat*, *possibilitar*, *impossible*, *impossibil*, *impossibilitat*, *impossibilitar*, *impossibilitació*, *empossiblar*, *possibillista*, *possibilisme*, *possificar*, *possificant*, *possificatiu*, *possificativitat*, *possificable*, *possificabilitat*, *potser*, *tal volta*, *tal vegada*, *quissà*, *per ventura*, *possiblement*, *fors*, *pot-se-fer*, *poder* adv.

¹⁰ PÒDEX, pres del ll. *podex*, -*dicis*, id.

Podet, *podó*, V. *peu* *Podi*, V. *peu* *Podó*, forma prefixada del gr. *πούς*, *πόδος* 'peu' (*podocèfala*, *podofil*, *podòmetre* etc.) *Podraga*, *podrega*, V. *poagra* (PEU)

PODRIR, del ll. PŪTRĒRE 'podrir-se'. □ 1.^a doc.: Lllull

En català antic sovint fou encara intr., com en llatí: «los prínceps --- veç que moren e que hom los met sots la terra; e axí com altres hòmens, veç que poden e que *podrexen*», Lllull; «atant bona dona era aquella que en terra *podrex*», BMetge; «un príncep --- lo pres e-l posà en creu en un alt munt; e aquí morí e *podrí*» en el *Libre de Collacions* del S. xv citat *DAG*. La variant ross. *puyrir*: «nafra, *puxes* tu cremar, e delir, / e 'nfistolat e semar e *puyrir*, / com fe aquella que Longí -l fé / al costat dret de Jh. Christ», conjur trobat en el manual d'un notari de Perpinyà, a. 1397 (*RLR* xi, 12). Com a tr. ja en JRoig: «molt me enujava / --- / com s'orinava / e frecejava / tant, y sovint / lo lit *podrint*; / d'alre podia / quant li venia / son ordinari / ---» (*Spill*, 2382).

Refl.: «*Podrir-se*: putrere, tabe(ce)re, marcescere, flaccescere; *podrir-se del tot*: pertabescere; *podrir altra cosa* ---», Busa-N. 1507 (E-III-3); «SUZIEDATS la carcoma de la fusta: caries; *podridura*: putredo; *podrir-se*: putresco; *podrir*: putrefacio; cosa *podrida* ---», OPou (*ThPu.*, 231). *Podrit* [Lllull], «hòmens bé arreats e vestits: e d'ins, la ànima sta *podrida*», StVicentF (*Quar.*, 207.167). «Escudella *podrida* --- se fa a l'ivern y tardó --- s'i posen --- cols, naps, xerebias, castanyas --- congre --- y aròrs», Manual de la Cartuixa de Montalegre, a. 1718 (*DAG* III, 271a; VI, 179b) = cast. *olla podrida* [princ. S. xvi], explicació semàntica en el *DECH* IV, 672b24-43.

Avui s'usa per tot el domini, i ja només com a refl. o tr. El so de la primera vocal, en els parlars on encara existeix el fonema *o* en posició àtona, és de vegades *u*, de vegades *o* o bé un so intermedi, car aquí la influència de la *i* següent tendeix a generalitzar el tancament: així en val., i cat. occid.: a l'Alt Pallars només vaig sentir-ho amb *u* (*frúita pudrida*, *lu láire se pudritís* Estaon, 1932-4); a les Borges, Arqués nota *püdrí* (BDLC VI, 52).

DERIV.: *Podrible* [Busa-N.]. *Podridís*. *Podridura* [JnEsteve «lues»; Busa-N.; OPou: supra]. +*Podrigall* ross. (a Llauro del Aspres ho diuen especialment d'una malura que ataca les vinyes, dita «la pourriture» en fr., 1960); *podrigasser* (*pudriguesser* i amb metà-